

Blok tematyczny: Zakupy

Temat dnia: Sprawdź, co już umiesz.

Cele lekcji: rozumienie czytanego tekstu, utrwalanie słownictwa związanego z tematem, kultura wypowiedzi

Pomoce: zeszyty, przybory szkolne, załącznik 8.35

Przebieg lekcji:

Nauczyciel: Dzień dobry. Na dzisiejszej lekcji będziemy utrwalać poznane słownictwo i sprawdzać swoje kompetencje rozumienia tekstu.

Przeczytajcie tekst i odpowiedzcie na pytania (załącznik 8.35)

Katarzyna Olszewska *Moda w języku*

W dzisiejszych czasach każdy chce być modny. Nie chodzi tu już wyłącznie o strój. Modny jest ten, który czymś się wyróżnia: sposobem bycia, charakterem, ale także i językiem.

Istnieje również takie zjawisko jak **moda w języku**. Jest ono zauważalne zwłaszcza w programach rozrywkowych typu: Taniec z gwiazdami, Must by the music, Top model, X-factor. Zaczęły jury, rzadko kiedy specjalizujące się w dziedzinie, którą ocenia, stosuje charakterystyczne zwroty wobec występujących. Chodzi tutaj o takie określenia jak: *jestem na tak, trzy razy tak, chapeau bas, nie powaliłeś mnie na kolana* oraz wiele innych, które często kaleczą polszczyznę jurora.

Owa moda w języku przejawia się w częstym używaniu pewnych wyrazów lub wyrażeń. Ich użycie nie wnosi nic do języka i nie wynika z potrzeb informacyjnych. Przyczyną owej mody na dany wyraz lub wyrażenie jest ich początkowa **atrakcyjność** i **niebanalność**. Atrakcyjność wiąże się raczej z atrakcyjnością danej osoby, która używa tego wyrazu (np. piosenkarka, modelka, sportowiec), a nie faktycznie z nim samym. Taka osoba zazwyczaj cieszy się powszechnym autorytetem, jest znana i reprezentuje konkretne środowisko. Inną przyczyną atrakcyjności jest odmiana języka uchodząca za wzorcową, nie zawsze słuszną. Często dużym wzięciem cieszą się wyrazy zapożyczone, traktowane jako eleganckie, dostojne i mądre.

Tak jak często zmieniają się trendy w kolorach i wzorach, tak i w języku. Chociaż moda na pewne wyrazy nie zawsze bywa zjawiskiem przejściowym. Ich powtarzanie sprawia, że stają się przydatne w naszych wypowiedziach bez względu na ich treść i przez to tracą ostrość znaczeniową, a bywa, że i samo znaczenie.

Wyrazy modne stają się frazesami, a nasz język ubożeje, bo „atrakcyjne” konstrukcje wypierają wyraziste znaczeniowo synonimy.

Zanim więc powtórzymy, że *jestem na tak*, pamiętajmy, że możemy powiedzieć, *jestem pod wrażeniem*, że o filmie niekoniecznie musimy mówić *fajny*, bo możemy użyć wyrazów *niebanalny*, *wspaniały*, działalność możemy nie tylko *promować*, ale i *rozwijać*, *wspomagać*, a sukienka nie musi być *szalowa*, tylko *elegancka* i *szykowna*, a zamiast *nie powaliłeś mnie na kolana*, powiedzmy po prostu, że *to nie jest w moim guście*.

Tylko świadomy, krytyczny stosunek do języka pozwoli nam uniknąć monottonnych konstrukcji, banalnych tekstów bez żadnych walorów stylistycznych.

Odpowiedzi:

1c; 2d; 3a; 4b; 5b; 6c; 7d

Po sprawdzeniu, czy odpowiedzi są prawidłowe, spróbujemy napisać parafrazę fragmentów tekstu.

Uczniowie mogą wybrać fragment lub przydzieli go nauczyciel.

Parafraza polega na napisaniu tej samej treści „własnymi słowami”. Zwracamy uwagę na poprawność wypowiedzi i zrozumienie treści. Najlepsze prace można wyróżnić.

Załącznik 8.35 dla ucznia:

Przeczytaj podany tekst i odpowiedz na pytania, zaznaczając właściwą odpowiedź:

Katarzyna Olszewska *Moda w języku*

W dzisiejszych czasach każdy chce być modny. Nie chodzi tu już wyłącznie o strój. Modny jest ten, który czymś się wyróżnia: sposobem bycia, charakterem, ale także i językiem.

Istnieje również takie zjawisko jak **moda w języku**. Jest ono zauważalne zwłaszcza w programach rozrywkowych typu: Taniec z gwiazdami, Must by the music, Top model, X-factor. Zadne jury, rzadko kiedy specjalizujące się w dziedzinie, którą ocenia, stosuje charakterystyczne zwroty wobec występujących. Chodzi tutaj o takie określenia jak: *jestem na tak*, *trzy razy tak*, *chapeau bas*, *nie powaliłeś mnie na kolana* oraz wiele innych, które często kaleczą polszczyznę jurora.

Owa moda w języku przejawia się w częstym używaniu pewnych wyrazów lub wyrażeń. Ich użycie nie wnosi nic do języka i nie wynika z potrzeb informacyjnych. Przyczyną owej mody na dany wyraz lub wyrażenie jest ich początkowa **atrakcyjność** i **niebanalność**. Atrakcyjność wiąże się raczej z atrakcyjnością danej osoby, która używa tego wyrazu (np. piosenkarka, modelka, sportowiec), a nie faktycznie z nim samym. Taka osoba zazwyczaj cieszy się powszechnym autorytetem, jest znana i reprezentuje

konkretne środowisko. Inną przyczyną atrakcyjności jest odmiana języka uchodząca za wzorcową, nie zawsze słusznie. Często dużym wzięciem cieszą się wyrazy zapożyczone, traktowane jako eleganckie, dostojne i mądre.

Tak jak często zmieniają się trendy w kolorach i wzorach, tak i w języku. Chociaż moda na pewne wyrazy nie zawsze bywa zjawiskiem przejściowym. Ich powtarzanie sprawia, że stają się przydatne w naszych wypowiedziach bez względu na ich treść i przez to tracą ostrość znaczeniową, a bywa, że i samo znaczenie.

Wyrazy modne stają się frazesami, a nasz język ubożeje, bo „atrakcyjne” konstrukcje wypierają wyraziste znaczeniowo synonimy.

Zanim więc powtórzymy, że *jestem na tak*, pamiętajmy, że możemy powiedzieć, *jestem pod wrażeniem*, że o filmie niekoniecznie musimy mówić *fajny*, bo możemy użyć wyrazów *niebanalny*, *wspaniały*, działalność możemy nie tylko *promować*, ale i *rozwijać*, *wspomagać*, a sukienka nie musi być *szatowa*, tylko *elegancka* i *szykowna*, a zamiast *nie powaliłeś mnie na kolana*, powiedzmy po prostu, że *to nie jest w moim guście*.

Tylko świadomy, krytyczny stosunek do języka pozwoli nam uniknąć monotonnych konstrukcji, banalnych tekstów bez żadnych walorów stylistycznych.

1. Moda dotyczy:
 - a) wyłącznie ubioru
 - b) wielkich domów mody
 - c) stylu życia, charakteru, języka
 - d) tylko dzisiejszych czasów

2. Programy rozrywkowe
 - a) są pozbawione wpływu mody językowej
 - b) zatrudniają jurorów specjalizujących się w danej dziedzinie
 - c) nie są popularne
 - d) to np. X-factor , Taniec z gwiazdami, Top model, Must by the music

3. Wypowiedzi jury w programach rozrywkowych
 - a) kaleczą język polski
 - b) są wygłaszane staranną polszczyzną
 - c) są zjawiskiem przejściowym
 - d) nie są atrakcyjne

4. Moda w języku

- a) jest normą wzorcową
- b) wynika z powtarzania początkowo niebanalnych wyrażeń
- c) zaspokaja potrzebę informacji
- d) nie wynika z atrakcyjności mówiącego

5. Skutkiem mody językowej

- a) jest bogacenie słownictwa
- b) jest ubożenie słownictwa
- c) jest różnorodność stylu
- d) jest tworzenie synonimów

6. Frazes to

- a) wyraz modny
- b) synonim
- c) oklepane wyrażenie
- d) wypowiedź pełna treści

7. Który wyraz najlepiej zastąpi modne określenie *odlotowy*?

- a) super
- b) fajny
- c) szalony
- d) wybitny